

26B:6

Fråga om vattenmätares tillförlitlighet.

Stadsfullmäktige i Falun antog 17.6.1953 reglemente för stadens vattenverk. Reglementet innehöll bl a följande bestämmelser:

”§ 6.

Mom. 1. Mätare för vattenförbrukningen genom enskilda ledningar tillhandahålles av verket mot hyra och förbliver verkets egendom.

-.-.-.-.-.-.-.-. -- Finner verket skäl antaga, att mätaren icke fungerat eller att den av mätaren angivna förbrukningen icke motsvarar den verkliga, äger verket upptaxera förbrukningens storlek. --- Anser fastighetsägaren mätaren vara felaktig, äger han efter skriftlig anmälan få densamma provad av verket. Befinnes därvid mätarens felvisning överstiga 5 % vid halv nominell belastning, justeras eller utbytes mätaren av verket, som jämväl för sådant fall bekostar undersökningen. Är felvisningen mindre än nyss sagts, har fastighetsägaren att ersätta kostnaden för provningen. Fastighetsägare, som icke åtnöjes med upptaxering eller provning, varom ovan sagts, äger efter skriftlig anmälan få frågan om förbrukningens storlek provad av drätselkammaren.

-.-.-.-.-.-.-.-

§ 7

Uppbörd av vattenavgifter sker å tider och plats, som drätselkammaren bestämmer. Vatten, som genom läcka å enskild ledning eller därtill ansluten apparat kan ha borttrunnit, debiteras såsom förbrukat vatten, där ej drätselkammaren finner skäl annat medgiva.
-.-.-.-.-.-.-.-

Dödsboet efter J.F.W. ägde en fastighet i Falun. Fastigheten ligger inom verksamhetsområdet för Falu kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning och är ansluten till denna anläggning. Av anläggningens brukare tar kommunen ut brukningsavgifter, bestående av dels en fast avgift, dels en rörlig mængdavgift. Mængdavgiften för vatten och avlopp utgjorde visst belopp per kubikmeter levererat vatten. Vattenleveranserna till dödsboets fastighet mäts genom en i fastigheten installerad vattenmätare. För andra halvåret 1968 och första halvåret 1969 har kommunen påfört dödsboet brukningsavgifter för vatten och avlopp med respektive 1.316 kr och 924 kr. Avgifterna var beräknade på grund av förbrukade vattenmängder om respektive 1.166 och 774 kubikmeter.

Kommunen yrkade att dödsboet måtte förpliktas att till kommunen utge nyssnämnda brukningsavgifter om sammanlagt 2.240 kr jämte ränta.

Dödsboet bestred denna talan och invände: Den vattenmätare som under åren 1967 - 1969 registrerat vattenförbrukningen i dödsboets fastighet har varit behäftad med fel, som medfört att den visat högre förbrukning än som faktiskt förekommit. Till följd härav har dödsboet påförts för höga brukningsavgifter för andra halvåret 1967, första och andra halvåret 1968 samt första halvåret 1969. Dödsboet har betalat påförda avgifter för andra halvåret 1967 och första halvåret 1968. De därvid erlagda beloppen täcker även vad som rätteligen bör utgå för andra

halvåret 1968 och första halvåret 1969. Dödsboet häftar därför inte i skuld till kommunen för den tid som kommunens anspråk avser.

Kommunen anförde till utveckling av sin talan: Den vattenmätare som fanns på fastigheten under nu aktuell tid, installerades 25.2.1966. Det var en IMO-mätare av bolimtyp, tillverkad år 1961 och nyjusterad före installationen. Mätaren utbyttes 29.1.1970 mot en fabriksny mätare av samma slag. Anledningen till bytet var att räkneverket i den gamla mätaren var ur funktion. Kommunen har inga fastlagda rutiner för kontroll av uppsatta vattenmätare. Som regel byts mätarna ut först när de rapporteras vara felvisande. Sedan dödsboet ifrågasatt även den nya mätarens tillförlitlighet, intogs mätaren 18.9.1972 för provning. Vid provningen befanns mätarens felvisning vara + 1 vid högsta belastning, 5.000 l/tim, och - 3 vid lägsta belastning, 40 l/tim. Mätaren höll sig alltså inom tolerabla felmarginaler. - Kommunen anser det troligt att läckage eller liknande fel förorsakat viss vattenåtgång på dödsboets fastighet. Byggnaderna är till synes i dåligt skick. Detsamma torde gälla där befintliga vattenledningar och övrig va-utrustning. Vid kontrollavläsning på våren 1970 påpekade kommunens mätarjusterare A.R. för dödsboets företrädare, T.W., att vattenmätaren gick trots att nämnvärd tappning ej förekom och att detta tydde på läcka inom fastigheten. Efter mätaravläsning i december 1972 rapporterade avläsaren att mätaren var blöt. Detta tyder på ett ständigt vattenflöde, oberoende av tappning. Vattenförbrukningen på fastigheten har minskat efter det att tvisten uppkom, dock med reservation för år 1969, då den uppmätta förbrukningen på grund av mätarfel torde vara lägre än den verkliga. Tydligt är emellertid att dödsboet på senare år vidtagit åtgärder för att nedbringa förbrukningen.

Till utveckling av grunderna för bestridandet har dödsboet anført huvudsakligen: Fastigheten är bebyggd med tre hus från 1920-talet. Det äldsta huset var ursprungligen en magasinsbyggnad, som uppfördes redan på 1800-talet. Magasinet ombyggdes 1929 till bostadshus. Detta innehåller numera en trerumslägenhet på övre botten. En ensamstående kvinna har bott där i många år. Lägenheten har badrum, men detta har inte kunnat användas för sitt ändamål under de senaste 15 åren eftersom badkarets avloppsbrunn varit ur funktion. Däremot finns ett tvättställ i badrummet som fungerar. Lägenheten har separat toalett samt kök med tappställe. I husets bottenvåning finns en lagerlokal med toalett och tvättställ. Lokalen har endast tidvis varit uthyrd. Det andra huset har i bottenvåningen fyra möblerade uthyrningsrum samt en toalett med tvättställ. Av rummen har i genomsnitt endast två varit uthyrda samtidigt. En trappa upp i huset finns en tvårumslägenhet med toalett och tvättställ. Det tredje huset innehåller en affärslokal i bottenvåningen. Den hyrs av AB National Company Kassaregister. Lokalen har toalett och två tvättställ. En trappa upp finns en trerumslägenhet. Lägenhetens enda tappställe finns i köket. På vinden finns två uthyrningsrum, varav ett med tvättställ. På fastigheten finns slutligen en mindre byggnad, innehållande två vattentoaletter. Under den i målet aktuella tiden bodde på fastigheten i genomsnitt sju personer, fördelade på fyra hushåll. Samtliga hyresgäster badade på stadens varmbadhus eller hos bekanta. Något varmvatten tillhandahölls nämligen inte på fastigheten. Inte heller förekom där biltvätt eller trädgårds-

bevattning. Fastighetens VVS-ledningar och armatur är i mycket gott skick. När T.W. på dödsboets vägnar mottog de i målet aktuella va-räkningarna, reagerade han omgående för beloppens storlek. Han undersökte fastighetens va-installation, men upptäckte inget fel på denna. Han har därefter hållit installationen under fortlöpande kontroll, dock utan att kunna finna någon orsak till den höga förbrukning som mätaren påvisat. Något läckage har inte förekommit inom fastigheten. Förklaringen till de höga mätresultaten måste vara att vattenmätaren visat högre förbrukning än den verkliga. Sedan kommunen bytt mätare, har också den förbrukning som därefter uppmätts visat sig vara betydligt lägre än tidigare. Förbrukningen har minskat utan att någon reparation utförts på fastigheten och utan att hyresgästerna uppmanats att nedbringa sin förbrukning. Den har vidare minskat trots att två affärslokaler och en klubblokal, som förut stått outhyrda, numera uthyrts. Den vattenmätare som installerats på fastigheten år 1966 måste redan då ha varit åtskilligt sliten. Det framgår därav att mätaren på mindre än fyra år blivit så till den grad försliten att dess inre delar smulats eller vittrat sönder och tilltäppt räkneverket så att detta ej fungerat. Mätarens kuggar och hjul har undan för undan rostats sönder och på grund därav åstadkommit felaktiga registreringar. Av kommunen debiterad förbrukning för åren 1967 - 1969 har därigenom blivit högre än den verkliga.

Va-nämnden yttrade:

I målet är fråga om betalningsskyldighet för va-avgifter, som enligt tillämpliga avgiftsregler skall uttagas i förhållande till förbrukad vattenmängd. Vid avgiftsberäkningen skall hänsyn tagas till allt vatten som passerat vattenmätaren, oberoende av om vattnet därefter kommit till nyttig användning eller, till följd av läckage eller fel i va-installationen, runnit bort.

Vad beträffar de vattenmängder som lagts till grund för avgiftsberäkningen är ostridigt att dessa inte överstiger vad som uppmätts av vattenmätare. Den meningsskiljaktighet som föreligger mellan parterna hänför sig alltså uteslutande till frågan, huruvida uppmätta vattenmängder avviker från faktiskt förbrukade vattenkvantiteter.

Av utredningen framgår att för mätningen begagnats vattenmätare av gängse förekommande typ. Enligt vad kommunen uppgivit har mätaren före installationen undergått sedvanlig kontroll och justering. Däremot har, på grund av de skador som förefunnits i mätarens räkneverk när den demonterades, möjlighet ej förelegat att genom provning i efterhand utröna mätarens tillförlitlighet.

Enligt företedda avläsningsuppgifter har mätaren från installationstidpunkten 25.2.1966 till dess att den demonterades 29.1.1970 uppmätt en total vattenmängd av 4 660 m³. Mätresultatet motsvarar en genomsnittlig dygnsmängd av 3,25 m³. Såvitt handlingarna i målet utvisar har mätaren avlästs vid sju tillfällen, nämligen 4.5, 2.9 och 30.12.1966, 30.12.1968, 30.6 och 1.12.1969 samt 29.1.1970. De mätresultat som erhållits vid dessa avläsningar svarar mot genomsnittliga dygnsmängder om respektive 3,70 m³, 3,45 m³, 2,63 m³, 3,77 m³, 4,22 m³, 1,63 m³ och 0,15 m³. Med dessa uppgifter bör sammanställas de mätresultat som avlästs på den nya vattenmätare som installerades 29.1.1970. Denna mätare har uppmätt totalt 2 558 m³ vatten, eller i genomsnitt 2,65 m³ per dygn. Det häri ingående mätresultatet för perioden 30.1 - 30.12.1970 utgjorde 1 107 m³, eller i genomsnitt 3,3 m³ per dygn. Under de därpå följande avläsningsperioderna, omfattande respektive året 1971 och tiden därefter intill 18.9.1972, erhöles mätresultat som

svarade mot dygnsmängder om respektive 2,71 m³ och 1,74 m³.

Dödsboet har uttalat en förmodan att även den nya mätaren, åtminstone till en början, fungerat otillförlitligt. Förebragt utredning visar emellertid att mätaren provats efter demonteringen 18.9.1972 och därvid befunnits fungera tillfredsställande. Med hänsyn härtill och då ej heller eljest förekommit något som ger anledning antaga att mätaren visat fel, får de från mätaren avlästa resultaten godtagas såsom rättvisande mått på vattenförbrukningen inom fastigheten. Såsom framgår av den nyss redovisade sammanställningen skiljer sig denna förbrukning, såvitt gäller tiden närmast efter mätarbytet, inte nämnvärt från vad som uppmätts under föregående tidsperioder.

En jämförelse mellan å ena sidan mätresultaten för de nu aktuella avgiftsperioderna och å andra sidan mätresultaten för omkringliggande avgiftsperioder ger således inte något stöd för dödsboets påstående att mätaren visat för höga resultat. Inte heller är det möjligt att med ledning av de skador som uppgivits ha förekommit i mätarens räkneverk sluta sig till hur mätaren fungerat tidigare. Vad gäller tiden närmast före mätarbytet förefaller det dock - i betraktande av såväl mätarens konstruktion och verkningssätt som erhållna mätresultat - snarast sannolikt att mätaren, såsom kommunen antagit, visat för låga värden.

Vid övervägande av vad sålunda och i övrigt förekommit finner Va-nämnden att utredningen i målet inte ger skäl till antagande att de vattenmängder, som lagts till grund för beräkningen av de omtvistade va-avgifterna, överstiger vad som faktiskt förbrukats inom fastigheten. Dödsboet kan vid sådant förhållande inte undgå betalningsskyldighet i fordrad omfattning.

Med ogillande av dödsboets kvittningsinvändning förpliktade Va-nämnden dödsboet att till kommunen utge 2 240 kr jämte ränta.

Beslut: 1974-02-28, BVA 2

Mål nr: VA 42/71